

Thành công của Trump trong cuộc bầu cử tổng thống Mỹ đang làm ông Nam Á bối rối vì hầu như không biết được gì về quan điểm của ông về châu Á. Các quốc gia khu vực đang theo dõi sát sao về tổng thống mới của Mỹ khi khu vực này chuẩn bị tinh thần cho những gì nhiều người lo sợ là một sự rút lui khi chính sách tái cân bằng của Obama.

Tóm tắt

* Thành công của Trump trong cuộc bầu cử tổng thống Mỹ đang làm ông Nam Á bối rối bối vì hầu như không biết được gì về quan điểm của ông về châu Á. Nhưng gì được hiểu là ý kiến của ông về các hiệp định thương mại tự do (FTA) và Hội giao đang gây lúng túng.

* Các nước ký kết Hiệp định tác dụng Thái Bình Dương (TPP) (Malaysia, Singapore và Việt Nam) quan ngại một cách có thể hiểu được về việc Mỹ rút khỏi hiệp ước kinh tế gồm 12 quốc gia này.

* Việc Trump chuyển sang hướng nội để củng cố nước Mỹ sẽ lấy đi của khu vực này một biện pháp quan trọng làm cân bằng các mối quan hệ của khu vực với Trung Quốc. Thuyết bối TPP được xem là dấu hiệu sớm cho thấy Mỹ “tự bối ý định can thiệp” ở khu vực này.

* Chiến thắng của Trump đã chứng kiến sự suy yếu của các đồng tiền khu vực. “Sự tập trung “nước Mỹ trước tiên” của ông gây ra những sự lo sợ về việc có ít thương mại và đầu tư của Mỹ hơn ở khu vực này. Philippines được biết lo ngại với sự giảm tốc trong lĩnh vực thuê ngoài quy trình kinh doanh (BPO). Đáng thời, người ta chờ ra rằng các công ty của Mỹ không nên chuyển các yếu tố chính trị và các đồng tiền khu vực bối suy yếu trên thực tế có thể khiến ông Nam Á hợp dãn hơn đối với đầu tư của Mỹ.

* Chính quyền mới được mong đợi thông qua một cách tiếp cận “mang tính giao dịch” với các vấn đề khu vực, gác lại vấn đề nhân quyền và dân chủ sang một bên. Việc giảm nhẹ các vấn đề gây chia rẽ này sẽ mang lại sự khải đầu cho việc cải thiện các mối quan hệ của Mỹ với Philippines và Thái Lan.

* Những quan điểm gay gắt của Trump về Hồi giáo sẽ làm phức tạp mối quan hệ của Mỹ với Indonesia và Malaysia, và làm xói mòn sự ủng hộ của công chúng đối với Mỹ ở hai quốc gia có đa số là người Hồi giáo này.

Giới thiệu

Có mặt 4 năm, ông Nam Á tiếp nhận thấy bộ thu hút bài cuc bêu c tng thng M. Cuc bêu c n m nay đc bit hp dn vì s thay đoi đt ngvt v chính tr c a nó. Sau cuc bêu c vào ngày 8/11, cái nhìn của ông Nam Á đã thay đoi tiếp nhng m u đ trong v kch chính tr c a M sang vt ln v i nhng s không ch c ch n v chính sách và quan đim chin lcc c a v tng thng th 45 c a M.

Đi theo câu ng n ng “khi M h t h i, châu Á s b c m”, chính quy n m i s có m t nh h ng ln trong câu chuy n đng di n ra c a khu v c này. B t đ u, TPP do M dn đ t b đ v khi 11 n c ký k t ch t vt đ c u l y nh ng gì tng đ c qu ng cáo là “tiêu chu n vàng” c a các h p đ nh th ng m i t do.

Vi c này đã làm d y lên nh ng làn sóng gây s c kh p khu v c, mà đã dn tr nên quen v i vi c coi s can đ c a M là đ iu m c nhiên. Đ i v i r t nhi u ng i, tr i n v ng v m t n c M h ng n i và theo ch ngh a b o h không ch không th t ng t ng n i mà còn r t phi lý. Nó có th gây ra nh ng thi t h i không th s a ch a đ c cho nh ng l i ích lâu dài và sâu s c c a M ở khu v c này, t th ng m i đ n an ninh.

Ch c ch n, s can đ c a M ở ông Nam Á không ph i là không có nh ng k gièm pha, và nh m i m i quan h, thnh tho ng nó c ng g p tr c tr c. Tuy nhiên, ông Nam Á thích m t đ i tác t n t y h n m t n c M xa cách và th ở nh ch ng minh trong chuyên đ đ c bit này bao g m các quan đim chính th c và các tin t c truy n thông t Indonesia, Malaysia, Myanmar, Philippines, Singapore, Thái Lan và Vi t Nam. Nh ng ghi nhanh này bao g m nh ng ph n ng trong 2 tu n đ u sau cuc bêu c M c ng nói lên nh ng quan đim và nh ng quan ng i khác nhau v vai trò c a M trong khu v c, t kinh t, dân ch hóa, Trung Qu c, ch ng bài H i

giáo và chúng không b.

Indonesia: Những quan ngại về sự thù địch và bất ổn

Chính thống của Donald Trump trước Hillary Clinton trong cuộc chạy đua vào ghế tổng thống đã kích động những phản ứng ở Indonesia, mà có thể nhìn chung được tóm tắt là những mối quan ngại về sự thù địch và bất ổn. Các truyền thông lớn ngoài dân đều nói lên những quan điểm tương tự, truyền đi nỗi lo sợ về những gì Chính quyền Trump sẽ làm, và điều đó tác động như thế nào đến toàn bộ Indonesia, nền kinh tế nước này, và người Hồi giáo nói chung.

Ở cấp ngoại giao, các nước đang được tạo ra để duy trì các mối quan hệ tốt đẹp mà hai nước đã có trong nhiệm kỳ tổng thống của ông Obama. Trong khi Indonesia muốn Clinton làm người kế nhiệm Obama hơn, Tổng thống Joko Widodo (Jokowi) đã nhanh chóng chúc mừng chính thống của Trump, nói rằng “thay mặt cho Chính phủ Indonesia và mọi người dân, tôi xin gửi lời chúc mừng đến Tổng thống đắc cử Donald J.Trump”. Mặc dù các chính sách của Trump ít được biết đến hơn so với các chính sách của bà Clinton, Jokowi nói thêm rằng Indonesia sẵn sàng tiếp tục cùng hợp tác với Mỹ. Những lo ngại về các chính sách thù địch tiềm tàng của ông đối với người Hồi giáo – đặc biệt trong chính sách tranh cử của ông – đã nhanh chóng được bộ ngoại giao đề cập mà đã vội vã khuyến khích người Indonesia sinh sống ở Mỹ tiếp lòng kính trọng và tổng thống mới. Các đại diện của Mỹ ở Indonesia cũng nhanh chóng tái khẳng định mối quan hệ với Indonesia sẽ được duy trì tốt.

Vượt ra ngoài những gì đã diễn ra ở cấp chính thức, có những mối quan ngại về kiểu tổng thống mà ông sẽ trở thành, và chính quyền của ông sẽ tác động như thế nào đến Indonesia. Một bất ngờ, với tư cách là thế trường xuất khẩu lớn thứ ba, các chính sách thương mại của Mỹ có thể mang tính bạo lực hơn của Trump sẽ có một số tác động lên Indonesia. Trong khi các nhà phân tích nhanh chóng đưa ra những quan ngại về nhu cầu ngày càng giảm đối với hàng hóa từ Indonesia nếu Mỹ thúc đẩy sản xuất và cắt giảm thuế doanh nghiệp, những người khác nhanh chóng làm dấy lên những nỗi lo ngại về việc bùng nổ ra rằng Indonesia sẽ ít bị tác động hơn nhiều so với những nước ngang hàng khác trong khu vực, đặc biệt là khi “thương mại không còn là nguồn tăng trưởng chính”. Tuy nhiên, những người khác lập luận rằng Trung Quốc sẽ vẫn là một nhân tố quan trọng, do nhu cầu thép hơn với hàng hóa Trung Quốc cũng sẽ giảm như cầu của Trung Quốc về nguyên liệu thô từ Indonesia. Tuy nhiên nói chung, có một số nhận thức rằng nền kinh tế Indonesia sẽ bị tác động theo một số cách nếu Mỹ thực thi nhiều chính sách kinh tế hàng đầu của họ.

Vượt ra ngoài những tác động có thể có lên nền kinh tế, tính cách Trump được người Indonesia xem xét dưới cái nhìn tiêu cực. Điều kiện Hồi giáo lớn nhất thế giới này, vì ông được bầu làm nhà lãnh đạo của thế giới tự do đã tạo ra một cảm giác mạnh mẽ về sự thù ghét đối với người Hồi giáo nói chung. Quả thật, cái thu hút nhiều sự chú ý ở Indonesia là một sự giằng dụa trong chính sách tranh cử của ông bao gồm lờn cảm người Hồi giáo ngoài vào nước Mỹ và một cảm giác rằng người Hồi giáo sẽ đối mặt với những thách thức khó khăn trong nhiệm kỳ tiếp theo của ông. Ông đã kêu gọi người Hồi giáo cần được đăng ký, thúc đẩy những quan ngại về các chính sách có thể có khác sự cần trợ các quyền và quyền tự do dân sự của người Hồi giáo và vì vậy Mỹ sẽ đối phó với Hồi giáo và các nước đồng Hồi như thế nào. Một nhà lãnh đạo của Hội đồng Ulema Indonesia đã tuyên bố rằng “Trump sẽ tạo ra các vấn đề mới” do giằng dụa chính Hồi giáo trong chính sách tranh cử của ông.

Những quan ngại tiếp theo càng rõ ràng trong người Indonesia, những người theo dõi tình hình chính trị thế giới, khi một số người lên tiếng lo ngại rằng Mỹ sẽ hoài nghi và thù địch đối với các nước Hồi giáo và người Hồi giáo. Do Indonesia đã có lịch sử oán giận với Mỹ về chính sách Trung Đông của nước này, nhiệm kỳ tiếp theo của Trump có thể chính kiến sự xuất hiện tình cảm bài Mỹ ở nước này. Quả thật, mối quan hệ năng động trong thời Obama, người có mối ràng buộc cá nhân nào đó với Indonesia – dường như khó có thể lặp lại. Do đó, hình ảnh nói chung của Mỹ trong lòng người dân Indonesia càng có nguy cơ xấu đi cùng với một vài tiếp theo mới của Mỹ.

Bất chấp nhận thức nhìn chung là tiêu cực và những lo ngại, một số nhà phân tích cũng chỉ ra rằng giằng dụa trong chính sách tranh cử của Trump có thể chỉ là thời thôi. Các chính sách thực sự của ông vẫn chưa được biết đến và ông sẽ có một khuôn khổ và những giới hạn nhất định mà ông có thể xây dựng chúng trong đó. Một ví dụ chắc chắn là Indonesia sẽ theo dõi ông chặt chẽ, với sự chú ý đặc biệt vào các chính sách kinh tế của ông và cách tiếp cận với người Hồi giáo nói chung. Trong khi hai nước chính thức vẫn làm tốt việc giữ quan hệ thân thiện, truyền thông và người dân Indonesia đã quyết định rằng Trump không phải là Obama.

Malaysia: Những dấu hiệu của sự lờn quan thiện trở lại

Nói trên trang Facebook của mình, Thủ tướng Malaysia Najib Razak đã chúc mừng

Donald Trump vì “chính thống phi thường” của ông. Najib cũng nói thêm rằng “tôi nghĩ rằng quan hệ đối tác với Mỹ sẽ vẫn còn bền vì ông hết sức quan tâm quan hệ đối tác với Malaysia và các nước khác”.

Thông điệp mang tính hòa giải và sự liên quan thân thiện của Najib tạo không khí chung cho những người khác trong chính phủ phản ứng trước chính thống của ông Trump. Phó Thủ tướng Ahmad Zahid Hamidi đã cũng chúc mừng Trump trên trang Twitter với thông điệp này: “Chính thống của ông có thể đánh dấu một sự khởi đầu mới, cũng có thêm mối quan hệ Malaysia-Mỹ”. Hiện nay, Bộ Ngoại giao, thông qua một tuyên bố chính thức, cũng chúc mừng Trump và kêu gọi Quan hệ đối tác toàn diện và hiệu quả liên hệ hợp tác bao gồm chính trị, kinh tế, an ninh và quốc phòng, đồng ký kết trong năm 2014 dưới thời Tổng thống Obama, đồng tiếp tục trong nhiệm kỳ Tổng thống Trump.

Bộ trưởng Quốc phòng Hishammuddin Hussein tin rằng mối quan hệ quốc phòng hiện nay giữa Malaysia và Mỹ, như việc mua trang thiết bị quân sự, các cuộc tập trận quân sự chung, và hợp tác chống khủng bố, sẽ vẫn không bị ảnh hưởng. Hishammuddin đã thân thiện chống lại những phản ứng tiêu cực do việc chuyển đổi chính sách đối ngoại và quốc phòng của Trump đồng hình sự như ý của họ.

Bộ trưởng Thương mại Mustapa Mohamed đã tìm cách thuyết phục các doanh nghiệp rằng sẽ không có một sự thay đổi triệt để trong các mối quan hệ kinh tế Mỹ-Malaysia do Mỹ hiện nay là đối tác thương mại lớn thứ ba của Malaysia. Mustapa cảm thấy rằng nhận thức tiêu cực về Trump gần đây đã chỉ thị Malaysia bởi vì ông đã mất đi vị trí hàng đầu của chính phủ hợp lực của ông sau khi giành chính thống trong cuộc bầu cử. Bất chấp sự phản đối của Trump đối với Hiệp định Đối tác Xuyên Thái Bình Dương (TPP), Najib không từ bỏ TPP do ông cảm thấy chế độ của họ có thể gây hại cho thương mại và nền kinh tế toàn cầu. Ông thậm chí đã vẫn ủng hộ Thủ tướng Nhật Bản Shinzo Abe thuyết phục từng người dân về những giá trị và tầm quan trọng chính trị liên quan của TPP.

Những phản ứng tiêu cực của dân Malaysia đối với Trump có thể được chia thành 3 nhóm. Nhóm đầu tiên, bị kích động do chế độ của họ Hui giáo, coi Trump là một người chống Hui giáo, do sự chống đối Hui đến cả chính phủ của ông. Cũng những tình cảm như vậy là các chính trị gia tiêu cực Hui giáo Malaysia (PAS), những người có quan điểm được phản ánh trên tờ Harakah do PAS sở hữu. Tất cả về họ, sự chấp nhận chống Hui giáo là được trong chính sách tranh cử từng người dân của Trump, và liệu thu được gì được là được tin Hui giáo, với nền tảng then chốt là sự thành lập một

nhà nòng Hoi giáo và sự áp đặt luật Hoi giáo. Nhiều người Malaysia khác, không nhất thiết phải là những người ủng hộ PAS, cũng có thể nhìn nhận về Trump một cách không mấy thân thiện bởi vì lập trường của ông đối với người Hoi giáo.

Nhóm thứ hai, thậm chí cần các giá trị tự do tín ngưỡng, nhìn nhận Trump với sự coi thường, nhất là vì những bình luận bài ngoại và ghét người của ông. Nhóm này đã vượt ra ngoài sự tức giận và tin tưởng, và thậm chí bao gồm những người Hoi giáo muốn đảo ngược cách tân theo kiểu thế kỷ 21. Tuy nhiên, việc này đã đặt họ vào sự bất hòa với những người Hoi giáo bao gồm cả Malaysia.

Nhóm thứ ba, muốn Chính quyền Najib bỏ loại khỏi quyền lực, cho rằng một bài học có thể rút ra được từ chính thống của Trump là “hiệu ứng Trump” có thể trở nên rõ ràng ở Malaysia. Họ ủng hộ của họ là nếu để thật vững và bất bình, người Malaysia sẽ đi đến bỏ phiếu nhiều cho phe đối lập chính trị, liên minh Mặt trận dân tộc do Đảng Tộc dân tộc Mã lai thống nhất (UMNO) đang cầm quyền của Najib lãnh đạo sẽ thất bại trong cuộc tổng tuyển cử. Không ngạc nhiên khi nhóm này có xu hướng tự liên kết với phe đối lập, với một số chính trị gia từ Đảng Hành động dân chúng (DAP) kêu gọi “hiệu ứng Trump” để đánh bại Najib và liên minh của ông ra khỏi chính phủ.

Đối với các báo in của Malaysia, các tờ báo tiếng Anh và tiếng Mã lai trào lưu chủ đạo làm theo Najib và Bộ Ngoại giao trong việc phân tích chính thống của Trump. Chủ đề chung xuyên suốt các tờ The New Straits Times, The Star, Borneo Post, Berita Harian và Utusan Melayu là bất chấp gì cũng đi ủng hộ người Hoi giáo của Trump, có hy vọng rằng đi đâu đó sẽ không làm quan hệ M-Malaysia xấu đi do đó của Malaysia là một nước có đa số dân là người Hoi giáo. Giới lãnh đạo Malaysia có thể thận trọng hơn khi đối phó với chính quyền mới của M ở Washington được nhìn nhận là có đường lối cũng rõ hơn cũng ủng hộ người Hoi giáo.

Tuy nhiên, truy cập thông tin của Malaysia, có thể kể đến Malaysiakini và Free Malaysia Today cũng như nhiều trang blog và các website như bất chấp trích Najib và chính quyền của ông như Sarawak Report, om sòm chủ trích không chủ Donald Trump mà còn cả phân tích của Najib chính thống của Trump. Không có ngoại lệ, truy cập thông tin của tập trung vào chủ trích Najib trong vụ tranh cãi liên quan đến 1MDB ngay cả khi theo luận về phân tích của Najib chính thống của Trump. Có thể nói một cách đơn giản, họ nhìn nhận Najib đang giảm thiểu chủ trích của ông đối với Trump với hy vọng rằng Chính quyền Trump sẽ chấm dứt những nỗ lực của M để đi tra về bề bộn liên quan đến 1MDB.

Tổng trưởng kinh tế, dựa trên thông tin và đầu tư, là quan trọng song còn đối với Najib do nó thúc đẩy tính hợp pháp của ông trong việc quản lý đất nước, và làm tăng các cơ hội cho liên minh của ông quay trở lại nắm quyền trong cuộc bầu cử tiếp theo diễn ra vào giữa năm 2017. M là thị trường xuất khẩu then chốt đối với Malaysia, trị giá 73,7 tỷ đồng ringgit trong năm 2015 và một chính sách thông mại mở cửa hơn M sẽ gây phẫn nộ cho Malaysia về kinh tế và có thể khiến nước này hướng sang Trung Quốc hơn, mà nước này có một mối quan hệ kinh tế mạnh mẽ. Như các nước khác, Malaysia sẽ chờ đợi và xem xét các chính sách của Chính quyền Trump sẽ phát triển ra sao, hy vọng rằng mối quan hệ M-Malaysia sẽ phần lớn vẫn không bị ảnh hưởng, do lịch sử hợp tác kinh tế và an ninh lâu dài và tầm quan trọng chiến lược của Malaysia liên quan đến Biển Đông và Eo biển Malacca.

Myanmar: Vượt qua cú sốc và kết nối với Trump

Ngoại trưởng Hillary Clinton là nhân vật được ưa thích của truyền thông Myanmar, mà đã đưa tin rằng rất nhiều chính sách tranh cử của ông viên đồng Dân chủ này trong cuộc bầu cử tiếp theo tháng M và kết thúc gần đây. Ngay cả người phát ngôn đồng Liên đoàn quốc gia vì dân chủ (NLD) Win Htein đã bình luận trước giờ truyền thông rằng đồng của ông ông bà Clinton và chính thông của bà sẽ cải thiện mối quan hệ song phương. Người lái, tất cả các bài viết của truyền thông chính thống đã xem như triển vọng Donald Trump trở thành tổng thống và đã đồng loạt những tin tức quốc tế trích các chính sách của ông. Rất ít người ông bà chính sách của Trump và vấn đề nhập cư và Hồi giáo các đoàn, những số ít người ông bà đã truyền tải sự ông bà của họ bằng cách sử dụng truyền thông xã hội, chủ yếu thông qua Facebook. Truyền thông và người dân Myanmar bị bất ngờ trước uy thế không ngờ của Trump.

Sau chính thông của Trump, Tổng thống Htin Kyaw và Cố vấn nhà nước Aung San Suu Kyi đã chúc mừng Tổng thống Trump và bày tỏ mong muốn thúc đẩy quan hệ song phương. Aung San Suu Kyi, người có mối quan hệ hữu hảo thân thiết với Clinton, đã gửi những lời chúc tốt đẹp nhất đến Trump “vì một thành công trong việc gánh vác trách nhiệm mới với tư cách là vị tổng thống thứ 45 của M”. Bà cũng đã nói rằng bà mong đợi “làm việc chặt chẽ với Trump để thúc đẩy hơn nữa tình bạn, sự hợp tác và quan hệ đối tác hiện nay giữa hai nước chúng ta”.

Ngõi phát ngôn Văn phòng Tổng thống Zaw Htay bày tỏ sự tin tưởng rằng chính sách của Mỹ đối với Myanmar sẽ không thay đổi nhiều dưới thời Trump. Ông đã chỉ ra rằng các đồng viên đồng Cộng hòa trong lịch sử là những người ủng hộ nhiệt tình cho Aung San Suu Kyi. Với các đồng viên đồng Cộng hòa kiểm soát cả hai đồng trong Quốc hội, Trump sẽ không được tiếp do đó hoàn toàn chính sách của Mỹ đối với Myanmar. Với những triển vọng của đầu tư của Mỹ ở Myanmar, Zaw Htay đã nói rằng Myanmar đánh giá cao Mỹ vì sự ủng hộ chính trị hơn là vì đầu tư, và rằng Hàn Quốc, Ấn Độ và Trung Quốc sẽ đóng một vai trò lớn hơn và tích cực hơn trong sự phát triển kinh tế của nước này.

Ông đối lập chính, đồng Liên minh đoàn kết và phát triển (USDP), trước đây do Tổng thống Thein Sein lãnh đạo, người đã bắt đầu việc lập lại mối quan hệ hữu nghị với Mỹ, cũng gửi lời chúc mừng Trump. Chủ tịch mới của đồng này Than Htay đã nói rằng chính thống của Trump mang tính lịch sử và phản ánh sự tin tưởng của người dân Mỹ vào sự lãnh đạo chính lược của Trump. Ông đã bày tỏ mong muốn của USDP thúc đẩy mối quan hệ giữa đồng này với đồng Cộng hòa.

Một đồng chính trị khác vui mừng trước chính thống của ông Trump là đồng sắc tộc Rakhine, đồng quốc gia Arakan (ANP). Trong bối cảnh tình trạng an ninh đang xấu đi ở bang Rakhine sau các vụ tấn công khủng bố ngày 9/10/2016 nhắm vào các đồng cảnh sát, Chủ tịch ANP Eye Maung đã gửi lời chúc mừng ông Trump trong một bức thư gửi ngày 9/11/2016 và đã nói: “Chìm đắm trong các vấn đề Hồi giáo hóa và nháp cả bắt hrap pháp, chúng tôi, người Arkan trông chờ vào ông như một nhà lãnh đạo thế giới mới, người sẽ thay đổi hệ thống gian lận đầy những kẻ xâm nhập thánh chính”.

Nói chung, truyền thông Myanmar ngược nhiên trước chính thống của Trump trước Clinton. Báo chí không đồng bắt cả bài báo nào về các kết quả bầu cử Tổng thống Mỹ. Tuy nhiên, các chính trị gia các doanh nhân và các học giả Myanmar trước truyền thông phản ứng vấn đề bày tỏ những quan ngại về các xu hướng dân tộc chủ nghĩa và cô lập của Trump. Một số trong những người dân dốt ý kiến này hy vọng Trump sẽ đánh giá đúng sự bất lực chính lược của Myanmar – một mặt kết quả hai nước lớn là Trung Quốc và Ấn Độ.

Tin tức tiếp truyền thông đưa phản ứng đưa tin về cuộc bầu cử Tổng thống Mỹ phản lớn là truyền đột lợi những bài báo, tin tức quốc tế. Việc đưa tin tức hơn chủ này có xu hướng chông lợi Trump, và nhận mạnh những sự phản đối chông lợi chính thống của Trump, những tác động tiêu cực lên thị trường chông khoán và đồng USD và

bài diễn văn của nhân vật bí của Clinton, bài diễn văn chính thống của Trump chỉ được để cập một cách ngẫu nhiên.

Khi Myanmar phớt lờ cú sốc ban đầu do chính thống bất ngờ của Trump, nước này hiện nay lo lắng về chính sách đối ngoại của và tình hình mới. Myanmar phải xây dựng các cây cầu mới nối liền với Chính quyền Trump. Nhiệm vụ này là không phải là không thể nhưng nó sẽ gây thách thức hơn do các mối quan hệ gần gũi của Myanmar với Chính quyền Obama và Clinton. (còn tiếp)

Philippines: Có hai để bắt đầu lại?

Ba cảm xúc thể hiện những phần lớn của đa số người Philippines trước chính thống trong cuộc bầu cử tình hình của Donald Trump: lo lắng, hy vọng và xác minh.

Đồng peso Philippines đã giảm xuống mức thấp nhất so với đồng USD kể từ những ngày đen tối của cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu mà MĐ đồng ở trung tâm 8 năm trước. Trong 10 ngày giao dịch đầu sau chính thống của Trump, đồng peso đã giảm trong phiên. Thị trường chứng khoán Philippines cũng giảm mạnh trong tuần đầu, nhưng đã phục hồi. Trong một lưu ý vào ngày 10/10/2016, công ty tài chính Nhật Bản Nomura đã xác định chính thống của Trump là “nguy cơ lớn nhất đối với sự tăng trưởng của Philippines trong năm 2017”. Nomura tập trung vào 3 tác động tiêu cực tiềm tàng:

- Dòng tiền gửi từ MĐ thấp hơn do luật nhập cư được thắt chặt. Theo tờ báo kinh tế Bangko Sentral ng Pilipinas, MĐ chiếm hơn 8 tỷ USD khoản kiều hối được chuyển về Philippines trong năm 2015, khoảng 1/3 kiều hối chảy vào Philippines. Xấp xỉ 4 triệu người Philippines định cư ở MĐ, một số bắt đầu phá sản.

- Tình trạng chậm hơn trong lĩnh vực Thuê ngoài quy trình kinh doanh (BPO) đang bùng nổ của Philippines do chi phí thuê ngoài cao hơn từ MĐ. Thị trường MĐ chiếm hơn 70% xuất khẩu BPO từ Philippines. Philippines là trung tâm BPO lớn nhất của thế giới.

- Tổng xuất khẩu thép hùn. M là thép trổng xuất khẩu lớn thứ hai của Philippines sau Nhật Bản. Thép trổng M chiếm hùn 15% tổng xuất khẩu của Philippines.

Vn phòng tại Philippines của công ty bất động sản toàn cầu Collier đã nói lên những quan ngại tổng và những tác động tiêu cực liên quan đến Trump đối với kiều hối và lĩnh vực BPO. Cách tiếp cận “chờ xem” với đầu tư mới trong lĩnh vực BPO có thể làm giảm nhu cầu và không gian vn phòng trong khi tổng trổng kiều hối chiếm hùn và không chắc chắn sẽ gây ra đầu tư tổng cho thép trổng nhà ở tư nhân.

Các nhà theo dõi thép trổng khác lo quan hùn. Cielito Habito, người đứng đầu trổng của Cơ quan phát triển kinh tế quốc gia và hiện nay là người viết chuyên mục cho tờ Philippine Daily Inquirer, lo ý rằng Philippines không có một thỏa thuận trổng mới từ do và không phải là một bên ký kết Hiệp định tác dụng Thái Bình Dương, báo và n này trổng bất cứ hành động nào của Tổng thống Trump cũng lợi các thỏa thuận trổng mới từ do. Giọng Habito, Credit Suisse còn h báo cũng lợi những phần ng quá mức.

Trong một báo cáo ngày 17/11/2016, ngân hàng Thụy Sĩ này lo luận rằng các quyết định đầu tư trổng tiếp n ngoài của các công ty M, không như các công ty Trung Quốc, không như với các yếu tố chính trị. Việc này và động peso đang suy yếu có thể làm cho Philippines là điểm đến hấp dẫn nhiều hùn, chỉ không phải ít hùn, cho đầu tư BPO từ M.

Trên một trổng ngoại giao, chi nhánh của Trump đã gây ra những phần ng tích cực hùn. Những phần ng này phần lớn là do sự thay đổi rõ rệt trong sắc thái quan hệ Philippines-M kể từ khi Tổng thống Rodrigo Duterte lên cầm quyền vào cuối tháng 6/2016. Tổng thống Duterte đã đưa ra nhiều chỉ trích cá nhân cũng lợi Tổng thống Obama, bao gồm cả việc nói Tổng thống Obama nên đi xuống đưa ng vào ngày 4/10. Sự x đi trong ngoại giao song phương này nhìn một góc từ những các nhà lãnh đạo và quan điểm của họ với nhau là quan trọng. Chi nhánh của Trump mang lợi hy vọng rằng các mối quan hệ với M, đối tác an ninh và kinh tế quan trọng nhất của Philippines, có thể cải thiện mà không đòi hỏi Tổng thống Duterte phải thay đổi. Tổng thống Duterte là một trong những nhà lãnh đạo đầu tiên chúc mừng Tổng thống Trump và chi nhánh của ông và tuyên bố rằng ông không muốn chi đầu cũng Trump. Tổng thống Duterte đã đi xa hùn, lo ý rằng những điểm tổng động trổng bình luận giữa ông và ông Trump từ ngôn ngữ xúc phạm đến “những gì chúng tôi chia sẻ chung là sự say mê phng sự”.

Ramon Tulfo, một trong những nhà báo nổi tiếng nhất ở Philippines, đưa vào cảm giác rằng Trump và Duterte giống nhau này, dự đoán một cách táo bạo rằng hai vị tổng thống sẽ trở thành bạn bè và rằng đồng thời Tổng thống Trump, Mỹ sẽ đi xa với Philippines một cách ngang bướng. Tổng thống Duterte đã liên tục trích Mỹ và Chính quyền Obama vì không làm việc. Ngược lại ta mong đợi rằng rất nhiều nhiệm kỳ tổng thống Trump sẽ ít tập trung hơn vào các mối quan hệ nhân quyền ở nước ngoài. Việc này sẽ giúp xoa dịu Tổng thống Duterte, ngược lại đã bắt đầu trích Tổng thống Obama sau khi Bộ Ngoại giao và Tổng thống Mỹ bày tỏ quan ngại về cuộc chiến chống ma túy bạo lực của Tổng thống Duterte. Tổng thống Trump mang lại cơ hội cho Chính quyền Duterte khi đồng lòng với mối quan hệ ngoại giao với Mỹ.

Chính thống của Trump và giống điếu theo chủ nghĩa xét lại về chính sách thương mại và an ninh của Mỹ được nhiều người ở Philippines và xa hơn xem là chứng minh cho lời kêu gọi của Tổng thống Duterte về một chính sách đối ngoại độc lập hơn và một mối quan hệ xa cách hơn với Mỹ. Ian Bremmer thuộc Tổ chức Âu-Á, trong một cuộc phỏng vấn với tờ Nikkei Asian Review, đã tổng kết lại quan điểm này: “Tôi nghĩ rằng mối quan hệ sẽ thay đổi nhiều nhà lãnh đạo hơn giống như Duterte, ngược lại đã đến Trung Quốc và với các bạn đã nói rằng “chúng tôi sẽ tách khỏi Mỹ”. Ngày càng có nhiều nước ở châu Á hơn làm điếu đó. Tôi muốn nói là Duterte hiện nay có vẻ thông minh. Tôi nghĩ rằng Duterte đã làm điếu đúng đắn. Đồng lòng như ông đã có lời kêu gọi đúng đắn”.

Philippines có mối quan hệ sâu sắc, phức tạp và hay thay đổi nhất với Mỹ trong số các nước Đông Nam Á. Thế nhưng kéo dài này nằm ở trung tâm bản sắc Philippines được phản ánh trong những phần lớn của Philippines trước sự thay đổi chính trị đang xảy ra ở Mỹ.

Singapore: Chủ đề một cách thực dụng sẽ minh bạch

Singapore, một nền kinh tế mở như có thể nói là nhân tố quyết định, đồng lòng nhiên cho thay đổi nhiều quan ngại về lập trường theo chủ nghĩa bảo hộ thương mại của Donald Trump trong chiến dịch tranh cử tổng thống. Có thể thấy rõ điếu này từ các bài diễn văn của Thủ tướng Lý Hiên Long tại Hội nghị các nhà lãnh đạo kinh tế APEC ở Peru. Thậm chí trước cuộc bầu cử tổng thống Mỹ, ông đã cảnh báo về những nguy cơ của chủ nghĩa bảo hộ và việc thoát khỏi trong việc thông qua TPP, mà cũng có giá trị vì những lý do chiến lược, do nó là một yếu tố quan trọng trong sự tái cân bằng của Mỹ sang châu Á. Có những hy vọng rằng kinh nghiệm và những thực tế sẽ giúp làm thái độ của Trump đối với TPP ôn hòa hơn, đặc biệt là do ban

lãnh đạo đồng Cộng hòa gần gũi với các doanh nghiệp Mỹ và với các bên ủng hộ thị trường mở. Tuy nhiên, Trump đã tụt nóc lún vào những nhún thóc nhủ vớ bợng tuyên bố rằng ông sẽ lo ngại TPP ngay ngày đầu cầm quyền. Tuy nhiên, Singapore và một số nước có quan điểm tương đồng sẽ thông qua TPP và có thể tìm cách có một thỏa thuận 11 nước mà không có Mỹ với hy vọng rằng Mỹ có thể tham gia, sau khi nước này sẵn sàng.

Trong thông điệp chúc mừng gửi đến Tổng thống đắc cử Trump vào ngày 9/11/2016, Thủ tướng Lý đã nhận mạnh các những lợi ích chiến lược được chia sẻ lớn những mối quan hệ kinh tế và thị trường mở rộng của hai nước. Ông đã nói rằng mối quan hệ này từ lâu đã mang lại lợi ích cho cả Singapore lẫn Mỹ, ám chỉ rằng Singapore không phải là nước ngại không hưởng lợi, và rằng Mỹ cũng hưởng lợi lớn từ mối quan hệ này. Thủ tướng chỉ ra rằng Mỹ cũng đã liên tục duy trì thị trường thị trường mở với Singapore, mà hiện nay là mức 20 tỷ USD/năm, trong khi đầu tư của Singapore ở Mỹ cùng với xuất khẩu của Mỹ sang Singapore đã tạo ra 240.000 việc làm cho người lao động Mỹ. Ông nói thêm rằng Singapore lâu nay cũng ủng hộ sự hiện diện của Mỹ ở khu vực này để thúc đẩy hòa bình và ổn định. Mặc dù Thủ tướng Singapore không nói vớ, song thực tế, Singapore rơi vào tình trạng nguy hiểm trong nhiều năm khi công khai ủng hộ sự hiện diện quân sự của Mỹ ở khu vực và tạo điều kiện thuận lợi cho Mỹ thông qua việc sử dụng các căn cứ ở Singapore. Làm như vậy, Singapore đã làm cho các nước láng giềng khó chịu trong những năm trước và làm cho nước lớn đang ganh đua khó chịu gần đây hơn.

Bộ trưởng Quốc phòng Ng Eng Hen đã có quan điểm tương tự. Trả lời câu hỏi của một nhà báo vào ngày 13/11/2016 rằng liệu Singapore có sẽ phải gánh vác gánh nặng trách nhiệm phòng thủ lớn hơn đối với Tổng thống Trump không, ông đã nói rằng các mối quan hệ giữa Singapore với các nước khác được dựa trên lợi ích chung và Singapore đã “làm nhiều việc” với Mỹ và vì Mỹ. Ông đã viện dẫn các tàu và máy bay của Mỹ, bao gồm các máy bay do thám P-8, quá cảnh ở các căn cứ hải quân và không quân của Singapore thế nào. Ngoài ra, các lực lượng vũ trang Singapore đã phục vụ ở Afghanistan, và hai nước làm việc chặt chẽ để lo ngại về chiến tranh không bị. Do đó, ông không mong đợi mối quan hệ phòng thủ với Mỹ, mà với lịch sử có một nền tảng “thực chất minh mẫn”, suy sụp đối với Chính quyền Trump.

Tuy nhiên, có một cảm giác ở Singapore, cũng như ở các nước khác trong khu vực, về sự bất trắc hơn nhiều sau chiến thắng của Trump. Nhà cựu Thủ ký thị trường trước Bộ Ngoại giao Bilahari Kausikan đã nói trong một bình luận đăng trên tờ South China Morning Post vào ngày 13/11/2016, chiến thắng của ông Trump đã thúc đẩy những bất ổn chính trị và kinh tế toàn cầu và “làm tăng những nguy cơ đối với tất cả mọi người”. Ông cũng đã nói rằng đối với ông Trump, nhân quyền có thể bị

gật sang một bên, và dường như ông nói “giống kinh doanh hơn” và “mang tính giao dịch cao”, đó là “mặt phải của việc thì cho hành động thì”. Về việc Singapore sẽ đi phó như thế nào với nhiệm vụ của Trump, ông nói “chúng tôi sẽ đi phó với nó theo cách chúng tôi đi phó với từng sự phát triển mới: Một cách thực dụng... chúng tôi không lãng phí thời gian với việc chờ đợi lo lắng trong nội thất và mặt thực trạng mới. Các anh hãy thích nghi và đi phó với nó”.

Báo giới tiếng Anh đã làm nội bộ cú sốc do chiến tranh của Trump gây ra và những ý nghĩa lớn của nó đi với châu Á và thế giới. Trang nhất tờ The Strait Times ngày 10/11/2016 là bài “Khi sẽ phá vỡ chiến tranh trật tự cũ”. Nó nói rằng Mỹ là nước quốc tế chủ nghĩa lớn – “liều sẽ từ nhận thức đó có được định sẵn là đâm đầu vào một hốc tống... của thế giới quan nước Mỹ trước tiên của Trump hay không?” Quá nhiều vấn đề chốt lên vai ban lãnh đạo Mỹ đến mức mà một sự thay đổi mạnh mẽ đang diễn ra “sẽ có nghĩa là những đánh giá lại của nhiều nước có thể diễn ra theo nhiều cách không mấy dễ dàng”.

Các trí thức Singapore như Tommy Koh, Kishore Mahbubani và Chan Heng Chee đã cung cấp các phân tích của họ về những nguyên nhân của chiến tranh của Trump trong báo chí tiếng Anh đưa phông. Nội bộ trong sự chúng là một bộ của các chính sách quản lý trong nước ở Mỹ trong việc giới quyết tình trạng khôn khéo của những người bệ bệ lại phía sau và kinh tế do toàn cầu hóa và sự phân ứng dè dặt về phía những bộ phận đáng kể trong cộng đồng người da trắng chúng lại những thay đổi về nhân khẩu học và xã hội ở nước này, với sự hoài niệm và khao khát về một nước Mỹ trong những thập kỷ trước, ít phức tạp hơn và có đa số là người da trắng.

Các trí thức công chúng và truyền thông Singapore đã tìm cách rút ra những bài học cho Singapore từ kết quả bầu cử của Trump. Ba bài học nội bộ được nhận mạnh trong tờ The Sunday Times ngày 13/11/2016 là các chính sách quản lý phải không để bất cứ ai bị tụt hậu về kinh tế; cần phải xóa bỏ chính trị và giằng dụa phân biệt chủng tộc; và những mối nguy hiểm của chủ nghĩa dân túy. Thế nhưng đã từ làm nội bộ những điểm này.

Trong khi phân ứng chính thức ở Singapore trước chiến tranh của Trump là kiêu hãnh và thận trọng, đã có sự không chắc chắn và lo lắng đáng kể về kiểu chính sách mà chính quyền mới của Mỹ sẽ theo đuổi. Nói chung, thái độ chủ xem dường như lan tỏa các giới chính thức và phi chính thức

Thái Lan: Thận trọng, không chắc chắn, vui mừng và cảm hứng

Thống Parayut Chanocha, người đứng đầu chính quyền quân sự do Hội đồng quốc gia vì hòa bình và trật tự (NCPO) cảm nhận, đã phản ứng trước những tin tức về chính thống của ông Trump một cách nhanh chóng và chính xác. Lưu ý rằng mối quan hệ Thái Lan-Mỹ đã có hơn 180 năm, ông gửi đến ông Trump lời chúc mừng và nhận mạnh khi những ngoại giao Thái Lan thích nghi với sự thay đổi trênเวที quốc tế.

Những phản ứng khác của Thái Lan trước việc ông Trump được bầu làm tổng thống của thế giới. Trong những phản ứng này, một số tập trung vào những quan điểm theo chủ nghĩa bảo hộ mà tổng thống Mỹ được công nhận xuyên biên giới trong chính sách tranh chấp và vào những ảnh hưởng của chúng đối với Thái Lan. Trong khi khẳng định lợi ích của Thái Lan trong việc tham gia Hiệp định tác dụng Thái Bình Dương (TPP) sau Mỹ thông qua, Phó Thủ tướng Somkid Jatusripitak tuy thế đã nói rằng “cái chết” của thỏa thuận được đưa xuất này sẽ là hoàn toàn tích cực đối với Thái Lan. Ông lưu ý rằng đối thủ của TPP được Trung Quốc hậu thuẫn, Hiệp định tác dụng kinh tế toàn diện khu vực (RECP), trong bối cảnh hoàn cảnh nào cũng đã thể hiện một biện pháp khi thi công của địa phương và của châu Á trong những mối toàn cầu. Các nhà quan sát khác lưu ý rằng Thái Lan sẽ cần theo dõi sự thành công của việc tổng thống mới được bầu trong việc đứng lên các rào cản đối với hàng hóa nhập khẩu vào Mỹ và có thể nuôi dưỡng các thị trường xuất khẩu mới cho hàng hóa Thái Lan. Một số khác này cũng đối mặt với nguy cơ bất ổn kinh tế quốc tế nói chung hơn do khi những không thể đoán trước của nhiệm kỳ tổng thống của ông Trump.

Bình luận về những ảnh hưởng của chính thống bầu của Donald Trump trong các lĩnh vực ngoài những mối và kinh tế, một số nhà quan sát Thái Lan đã lưu ý rằng chính quyền của ông có thể hậu thuẫn không quan tâm đến đất nước họ. Một mặt, điều này có nghĩa là các mối quan hệ giữa Bangkok với Washington có thể không còn mang lợi cho nước này những tiến làm cân bằng các mối quan hệ với Bắc Kinh. Mặt khác, nhân quyền và tình trạng dân chủ của Thái Lan sẽ không nổi bật trong số những mối quan ngại của chính quyền mới của Mỹ.

Quan điểm sau đã chuyển một số phản ứng thành sự sung sướng trên nỗi đau của kẻ khác, làm xuất hiện những tình cảm rằng nước Mỹ thích xen vào việc của người khác hiện được dạy bài học của chính mình và thiệt hại gì mà một cam kết quá đỗi

giữ vai chủ đạo dân chủ bầu cử có thể gây ra cho một nước. Nói cách khác, người Thái phe Áo Vàng cảm thấy một mức độ vui mừng nào đó trong tình thế khó khăn của M.

Một quan điểm người lái đã tìm thấy cảm hứng, bất chấp kết quả của cuộc chạy đua Trump-Clinton, trong sự cội rễ và tính cạnh tranh của cuộc bầu cử, trong sự tự do bộc lộ qua tranh luận, và phẩm giá mà với nó Tổng thống Barack Obama tự cam kết vào một sự chuyển giao có trật tự chi tiết cho tổng thống sang cho ông Trump. So sánh với Thái Lan và M theo một cách tương tự là những nhà bình luận Thái Lan, những người đã nhận mệnh rằng người M đã lựa chọn một nhân vật phân cực như ông Trump mà không chịu thua trước xung đột và hỗn loạn chính trị mà sự phân cực với nhân vật Thaksin Shinawatra đã dẫn đến chính đả một nước h. Theo quan điểm này, tình hình ở M do đó làm nên bất ổn Thái Lan, hiện diện sự cai trị quân sự, trên thực tế đã rời xa như thế nào. Tuy nhiên, đó vẫn là những ngày đầu, và tình trạng chia rẽ của Thái Lan phải là một sự cạnh tranh báo đả với M, nếu nó không thể hàn gắn những vết thủng mà ông Trump đã mở ra.

Các mối quan hệ M-Thái đã trải qua những khó khăn trong những năm Obama cảm quyền. Những sự lựa chọn một tổng thống M có quan điểm hoàn toàn chống lại quan điểm của và tổng thống đã miễn nhiệm và quyết tâm đả người những thành tựu của người tiến nhiệm đã khiến cho giới tinh hoa Thái Lan tự ra thân trạng và hay yên lòng hơn là bất công thẳng và đả báo đả. Trên hết, khi đả cấp đả kinh tế và thủng m, triển vọng nhiệm kỳ tổng thống của ông Trump làm cho họ lúng túng, ngay cả khi những phần đả của họ đả với nó phần ánh sự thủng vng của họ với tình trạng chính trị của chính nước h.

Việt Nam: Đấu tranh cho sự tiếp tục

Chính thống của Donald Trump làm nhiều nhà quan sát Việt Nam ngạc nhiên. Trước cuộc bầu cử, d luận và truyền thông đã đả đoán một chính thống dành cho bà Clinton, người là đả viên đả thích đả mong đả theo đả các chính sách có lợi cho Việt Nam.

Cuộc bầu cử đả truyền thông Việt Nam đả tin rằng rồi, một sự trong đó cung cấp những phân tích chuyên sâu và tin tức truyền hình tại chỗ. Tuy nhiên, sau khi có kết quả, hầu hết các cơ quan truyền thông chính thức chính, như tờ Nhân dân,

Thông tin xã Việt Nam và bài truyền hình Việt Nam, vốn có tin tức khá trung lập bình việc đưa tin về kết quả bầu cử mà không bình luận về những ảnh hưởng của chiến thắng của ông Trump.

Vào ngày 9/11/2016, sau khi đã rõ ràng là Donald Trump đã chiến thắng trong cuộc chạy đua, Chủ tịch nước Việt Nam Trần Đại Quang và Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc đã cùng gửi một bức thư chúc mừng đến với tổng thống đắc cử của Mỹ. Một phần của bức thư như sau: “Việt Nam luôn luôn đánh giá cao mối quan hệ thân thiện và hợp tác với Mỹ. Chúng tôi hy vọng rằng hai nước sẽ tiếp tục làm sâu sắc quan hệ đối tác toàn diện theo một cách thức tốt, bền vững và lâu dài, đặc biệt là về hợp tác kinh tế, thương mại, đầu tư, khoa học và công nghệ, giáo dục và đào tạo, quốc phòng và an ninh, cũng như hợp tác trong các vấn đề khu vực và quốc tế”.

Đáng lưu ý là trong bức thư, hai nhà lãnh đạo đã mời ông Trump đến thăm Việt Nam trong Hội nghị các nhà lãnh đạo kinh tế APEC được tổ chức ở Hà Nội vào năm 2017. Tuy nhiên, lời mời này không được đề cập đến trong các bản tin truyền thông hoặc thông cáo báo chí của Bộ Ngoại giao. Việc này có thể bởi vì các quan chức Việt Nam muốn tránh lúng túng trong trường hợp hợp với tổng thống mới kiên định thực hiện công nghệ chính sách đối ngoại theo chủ nghĩa bất chấp và không xuất hiện tại hội nghị này.

Trong những ngày sau cuộc bầu cử Mỹ, các quan chức và học giả Việt Nam đã bắt đầu thảo luận về những ảnh hưởng của chiến thắng của Trump đối với Việt Nam. Hầu hết các phân tích tập trung vào việc Chính quyền Trump sẽ xử lý TPP cũng như chiến lược tái cân bằng như thế nào.

Vào ngày 17/11/2016, trong bài phát biểu trước thành viên Quốc hội, Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc đã lưu ý rằng do Chính quyền Trump không có khả năng đưa TPP được thông qua nên “không có đề cử” cho Chính quyền Việt Nam để trình hiệp định này lên Quốc hội để thông qua. Tuy nhiên, ông đã lưu ý rằng ngay cả khi không có TPP, Việt Nam sẽ cam kết làm sâu sắc thêm sự hội nhập kinh tế quốc tế thông qua các biện pháp khác, bao gồm 12 thỏa thuận thương mại tự do (FTA) mà Việt Nam đã ký kết. Đáng chú ý, Thủ tướng Nguyễn Xuân Phúc cũng bày tỏ sự tin tưởng rằng các mối quan hệ của Việt Nam với Mỹ sẽ tiếp tục phát triển hơn nữa (dưới thời Chính quyền Trump).

Phát biểu với các phóng viên bên lề kỳ họp Quốc hội vào ngày 10/11/2016, Bộ trưởng Bộ Công Thương Trần Tuấn Anh đã nói rằng vẫn còn quá sớm để đánh giá tác động của cuộc bầu cử Mỹ, đặc biệt là về sự phẫn nộ của TPP. Ông cũng nhận mạnh rằng cho dù TPP thất bại, chính sách hội nhập kinh tế quốc tế của Việt Nam sẽ vẫn không thay đổi, và đợt náo loạn này sẽ chuyển sang các FTA khác để bù đắp những tổn thất của TPP.

Bình luận về các tác động của sự sụp đổ tiềm tàng của TPP đối với nền kinh tế Việt Nam, các nhà kinh tế Ngô Trí Long và Phạm Sĩ An thừa nhận rằng thành tích kinh tế của Việt Nam sẽ kém đi, đặc biệt là bởi vì đây là cách của đợt náo loạn có thể chậm lại. Tuy nhiên, một số quan chức và học giả bày tỏ sự lo ngại rằng bất chấp giằng dụa theo chiều ngược lại trong chiến dịch tranh cử của Trump, TPP có thể vẫn có một số hội.

Chúng tôi, Phó Chủ nhiệm Ủy ban kinh tế Quốc hội Nguyễn Quốc Kiên tin rằng có một kho tàng cách giải quyết trong chiến dịch tranh cử của Trump và các chính sách thực sự của ông một khi ông tiếp quản ghế tổng thống. Tổng thống, Giám đốc Viện nghiên cứu kinh tế và chính sách Việt Nam (VEPR) Nguyễn Quốc Thanh nêu lên ý kiến rằng không dễ dàng cho Trump từ bỏ TPP khi có sự chống lại từ một bộ máy hành chính cũng như quốc hội. Ông nói thêm rằng TPP “sẽ không phụ thuộc vào Trump hay bất cứ vị tổng thống Mỹ nào”, bởi vì Mỹ vẫn cần thỏa thuận thương mại để hỗ trợ các mục tiêu chính sách đối ngoại rằng họ. Ông đã khẳng định rằng cho dù TPP thất bại, “một thỏa thuận khác thậm chí còn mạnh hơn” do Mỹ lãnh đạo sẽ có thể xuất hiện để thay thế nó.

Trong khi đó, Viện phó Viện nghiên cứu chiến lược thực tiễn Ngoại giao Việt Nam, Trần Việt Thái, đã bình luận rằng TPP sẽ đối mặt với những trở ngại chính đối với Chính quyền Trump, mà sự ảnh hưởng tiêu cực đến các nước thành viên khác, bao gồm cả Việt Nam. Bình luận về các mối quan hệ Trung-Mỹ đối với Trump, ông Thái đã cho rằng khuôn khổ tổng thể cho các mối quan hệ song phương sẽ được duy trì, những nhượng bộ giữa hai cường quốc có thể cũng tương tự, đặc biệt là về thương mại, luật pháp, trật tự quốc tế và an ninh biên. Ông còn cho rằng nước Mỹ của Trump sẽ vẫn duy trì sự can thiệp của nó trong những tranh chấp Biển Đông do vấn đề này liên quan đến chiến lược tái cân bằng rằng họ và phản ánh cam kết của nước này đối với châu Á-Thái Bình Dương cũng như các đồng minh. Tuy nhiên, ông cho rằng trong khi các nguyên tắc của Mỹ có thể vẫn không thay đổi, cách tiếp cận của Trump với vấn đề này có thể khác với cách tiếp cận của Chính quyền Obama. Về quan hệ Mỹ-Việt, ông nói bóng gió về khả năng tiếp tục chính sách của Mỹ đối với Hà Nội bằng việc nói rằng cộng đồng Dân chủ Liên đảng Cộng hòa đều đồng ý thúc đẩy họ nên qua các mối quan hệ song phương.

Kết luận

Ông Nam Á đang theo dõi sát sao và tình hình mới của Mỹ khi khu vực này chuyển biến tình hình cho những gì nhiều người lo sợ là một sự rút lui khi chính sách tái cân bằng của Obama. Không được biết đến nhiều là những quan điểm của Trump về ông Nam Á và ASEAN, điều làm thêm những sự không chắc chắn và lo ngại về cách tiếp cận và sự can thiệp của chính quyền này về khu vực. Chắc chắn Mỹ không thể tách rời khi khu vực này những gì ít rõ ràng hơn là cách tiếp cận có vẻ “mang tính giao dịch” của Trump sẽ diễn ra thế nào trong khu vực.

Tuyên bố công khai của Tổng thống Trump về việc Mỹ rút khỏi TPP được nhìn nhận về sự thất vọng ở khu vực này, đặc biệt trong các nước ông Nam Á, như một sự báo hiệu cách tiếp cận “nước Mỹ trước tiên” của ông mà có thể có một hậu quả tiêu cực gián tiếp đến các nền kinh tế khu vực. Cảm giác lo lắng này lan sang lĩnh vực chính trị-chính sách, với những quan ngại rằng chính sách tái cân bằng có thể đi con đường của TPP. Việc giảm quy mô sự hiện diện và can thiệp của Mỹ ở khu vực này sẽ kích thích và hạn chế những lựa chọn chính sách của ông Nam Á đối với Trung Quốc. Việc Mỹ có thể tiếp tục được tính đến ở cấp chính sách để kích thích những tham vọng khu vực của Trung Quốc hay không? Cảm giác lo sợ tăng lên gần đây về việc các vị trí cấp cao trong nội các do Trump bổ nhiệm (Bộ trưởng Quốc phòng, Hội đồng Liên Hợp Quốc và Cố vấn an ninh quốc gia) hầu như không có kinh nghiệm gì về châu Á. Những quan điểm gây tranh cãi của ông về Đạo Hồi cũng không mấy đáng chú ý các nước có đa số là người Hồi giáo, Indonesia và Malaysia.

Cách tiếp cận mang tính giao dịch và ít mang tính thể thống hơn của Trump có thể thu được thành quả bất ngờ là cải thiện mối quan hệ song phương với Philippines và Thái Lan. Đây vẫn còn là những ngày đầu. Có thể thấy được bức tranh toàn cảnh về chính sách châu Á của Trump khi ông hoàn thành những bổ nhiệm trong nội các. Ông cũng sẽ có cơ hội cho thấy sự can thiệp tiếp tục của Mỹ về khu vực bằng cam kết ngay từ đầu tham dự Hội nghị thượng đỉnh châu Á và tiếp xúc hội nghị đầu tiên với các nhà lãnh đạo ASEAN vào tháng 11/2017. Khi khu vực này trông chờ những dấu hiệu tái đàm phán, nó cũng hy vọng rằng mối quan hệ Trung-Mỹ sẽ không xuống dốc thành sự phô trương thanh thế công khai và thù địch.

Bài phân tích tình hình (từ các học giả Daljit Singh, Le Hong Hiep, Malcolm Cook, Mustafa Izzuddin, Michael J. Montesano, Ulla Fionna & Ye Htut) được chỉnh sửa và

hiệu đính bởi hai học giả là Daljit Singh, cựu phó viên Chương trình Nghiên cứu Chính trị và Chiến lược Khu vực và Tang Siew Mun, Nghiên cứu viên Cao cấp, Chương trình Nghiên cứu Chính trị và Chiến lược Khu vực, Viện Nghiên cứu Đông Nam Á – ISEAS, Viên Yosof Ishak. Bài phân tích được đăng trên [ISEAS](#).

Trần Quang (gt)